

Zadeva C-501/19

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

28. junij 2019

Predložitveno sodišče:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Romunija)

Datum predložitvene odločbe:

22. februar 2019

Pritožnica:

UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a
Compozitorilor

Nasprotna stranka:

Pro Management Insolv IPURL, v funkciji stečajnega upravitelja
Asociația Culturală „Suflet de Român”

Predmet postopka v glavni stvari

Pritožba zoper odločbo Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti, Romunija), s katero je bilo nasprotni stranki, Asociația Culturală „Suflet de Român“ (kulturno združenje „Suflet de Român“; v nadaljevanju: nasprotna stranka) naloženo plačilo iz naslova zaostalega plačila za priobčitev glasbenih del javnosti pritožnici UCMR-ADA Asociația pentru Drepturi de Autor (združenje za avtorske pravice; v nadaljevanju: pritožnica).

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Na podlagi člena 267 PDEU se prosi za razlago člena 24(1), člena 25(a) in člena 28 Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali imetniki pravic na glasbenih delih opravljajo storitve v smislu člena 24(1) in člena 25(a) Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (direktiva o DDV) za organizatorje prireditev, od katerih organizacije za kolektivno upravljanje pravic na podlagi pooblastila – neizključne licence – v svojem imenu in za račun imetnikov pravic prejmejo plačilo za priobčitev glasbenih del javnosti?
2. Ali so v primeru pritrdilnega odgovora na prvo vprašanje organizacije za kolektivno upravljanje pravic, ko od organizatorjev prireditev prejmejo plačilo za pravico do priobčitve glasbenih del javnosti, davčne zavezanke v smislu člena 28 direktive o DDV in morajo organizatorjem prireditev izdajati račune z vključenim DDV, in ko avtorji in drugi imetniki avtorskih pravic prejmejo plačila, ali morajo tudi oni organizacijam za kolektivno upravljanje pravic izdati račune z vključenim DDV?

Navajane določbe prava Unije in sodna praksa Sodišča Evropske unije

Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost, členi 2, 24, 25 in 28

Sodba z dne 18. januarja 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22; sodba z dne 14. julija 2011, Henfling in drugi, C-464/10, EU:C:2011:489

Navajane nacionalne določbe

Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal (zakon št. 571/2003 o davčnem zakoniku), v različici, veljavni v času dejanskega stanja iz postopka v glavni stvari

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (zakon št. 8/1996 o avtorski in sorodnih pravicah)

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

1. Pritožnica je organizacija za kolektivno upravljanje materialnih pravic avtorjev glasbenih del, ki pripadajo urednikom, ki so pravne osebe, ali pooblaščenim fizičnim osebam. Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (romunski urad za avtorske pravice) jo je pooblastil kot edino prejemnico materialne avtorske pravice za priobčitev glasbenih del javnosti na koncertih, prireditvah ali umetniških dogodkih.
2. Nasprotna stranka je pravna oseba, ki opravlja dejavnost na področju organizacije prireditev, v okviru katerih se javnosti priobčijo glasbena dela.

- 3 Dne 16. novembra 2012 je organizirala koncert, za katerega je od pritožnice pridobila pooblastilo/neizključno licenco za uporabo glasbenih del, na podlagi katere je morala pritožnici plačati znesek, izračunan v skladu z dovoljenjem.
- 4 Ker je nasprotna stranka plačala samo del tega zneska, se je pritožnica obrnila na pravosodne organe. Sodišče, ki je meritorno odločalo o zadevi, in višje sodišče sta šteli, da so zahtevki pritožnice utemeljeni. Za razliko od prvostopenjskega sodišča je višje sodišče ugotovilo, da pobiranje plačil s strani pritožnice ni obdavčljiva transakcija z vidika DDV, plačila za priobčitev glasbenih del javnosti pa niso predmet DDV. Posledično je zmanjšalo višino plačila, ki ga je prvostopenjsko sodišče naložilo nasprotni stranki, tako da je odštelo DDV.
- 5 Zoper odločitev višjega sodišča sta pritožnica in tudi nasprotna stranka vložili pritožbo pri predložitvenem sodišču.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 6 **Pritožnica** očita, da je višje sodišče črtalo obveznost nasprotne stranke za plačilo DDV. Po njenem mnenju pooblastilo/neizključna licenca, podpisana zaradi pravice za priobčitev glasbenih del javnosti in pri izvajanju te pravice, omogoča nasprotni stranki izključno uporabo materialnih avtorskih pravic v mejah danega pooblastila. Po zakonu se zgoraj navedeno pooblastilo dodeli v zameno za plačilo, kar vključuje uporabo DDV, ker so plačila organizacijam za kolektivno upravljanje obdavčljive transakcije z vidika DDV.
- 7 Pritožnica je tudi trdila, da izpodbijana sodba krši načelo davčne nevtralnosti, ker če v primeru, da plačilo od nasprotne stranke kot uporabnika ni obdavčljiva transakcija z vidika DDV, ta davek bremeni pritožnico, čeprav ni končni potrošnik, oziroma avtorje uporabljenih del. Imetniki materialnih avtorskih pravic na glasbenih delih so torej zavezanci za DDV, zato pritožnici izdajajo račune s prištetim DDV.
- 8 Pritožnica je izpostavila različno razlago Direktive 2006/112 s strani pravosodnih organov in stališče Ministerul Finanțelor Publice (ministrstvo za javne finance), ki je pritožnici sporočilo, da pooblastilo za uporabo glasbenih za priobčitev javnosti, ki ga izdajo organizatorji prireditev v zameno za plačilo, ni opravljanje storitev v smislu DDV.
- 9 **Nasprotna stranka** je v bistvu grajala višino plačila, ki ji je bilo naloženo zaradi napačne opredelitve vrste organizirane prireditve.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 10 **Prvo vprašanje** se nanaša na opredelitev transakcij, s katero imetniki pravic na glasbenih delih pooblastijo organizatorje prireditev za uporabo teh del, kot opravljanje storitev za plačilo v smislu Direktive 2006/112.

- 11 Predložitveno sodišče zastavlja vprašanje glede tega, kako se v obravnavani zadevi *mutatis mutandis* uporablja pravno razlogovanje Sodišča v sodbi z dne 18. januarja 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, ki razlaga iste določbe Direktive 2006/112, čeprav navedena sodba ne vpliva neposredno na obravnavano zadevo, ker se nanaša na drugačne premoženjske pravice in na drugačne kategorije imetnikov. Avtor glasbenih del torej v nasprotju z imetniki pravic reproduciranja v primeru reproduciranja za zasebno rabo nima samo pravice do pravičnega plačila, ampak tudi premoženjsko pravico dovoliti ali prepovedati neposredno ali posredno priobčitev dela javnosti, ker se ta pravica lahko prenese.
- 12 Opozoriti je treba, da se je Sodišče v sodbi z dne 18. januarja 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, oprlo na dve glavni utemeljitvi, na podlagi katerih je v navedeni zadevi menilo, da ne gre za transakcijo za plačilo, značilno za „opravljanje storitev“.
- 13 Prvič, v navedeni zadevi ni obstajalo pravno razmerje, v okviru katerega bi se med imetniki pravic reproduciranja ali, odvisno od primera, organizacijo za kolektivno upravljanje teh pravic na eni strani ter proizvajalci in uvozniki praznih nosilcev podatkov ter naprav za snemanje in reprodukcijo na drugi strani izmenjale vzajemne dajatve. Obveznost plačila nadomestila je bila tem proizvajalcem in uvoznikom naložena v skladu z nacionalnim zakonom, ki določa znesek tega nadomestila.
- 14 Drugič, pravično nadomestilo imetnikom pravic ne pomeni neposredne protidajatve katere koli storitve, saj je povezano s škodo, ki tem imetnikom nastane z reprodukcijo njihovih varovanih del brez njihovega dovoljenja.
- 15 Predložitveno sodišče meni, da ni izključeno, da se vsaj prva utemeljitev uporablja tudi v tej zadevi, glede na pravna razmerja, ki nastanejo med imetnikom premoženjskih pravic na glasbenih delih in organizacijo za kolektivno upravljanje pravic ter med slednjo in uporabniki glasbenih del.
- 16 Predložitveno sodišče trdi, da v skladu z romunsko zakonodajo imetniki avtorskih pravic ne morejo odstopiti premoženjskih pravic, priznanih po zakonu organizacijam za kolektivno upravljanje pravic, kolektivno upravljanje pa je obvezno za uresničevanje pravice priobčitve glasbenih del javnosti. Zato organizacije za kolektivno upravljanje zastopajo tudi imetnike pravic, ki jih niso pooblastili.
- 17 Predložitveno sodišče poleg tega poudarja:
 - tako obveznost podelitve pooblastila/neizključne licence kot tudi plačilo imetnikom pravic izvirata iz nacionalne zakonodaje, ki določa tudi merila za določitev višine plačila;
 - v primeru obveznega kolektivnega upravljanja, kot v obravnavani zadevi, organizacija za kolektivno upravljanje pravic posluje na podlagi zakona, ne glede na to, ali jih njihovi člani izrecno pooblastijo ali ne;

- določitev dejanske višine je po zakonu predmet pogajanj med organizacijo za kolektivno upravljanje pravic in predstavniki uporabnikov, pri teh pogajanjih pa imetniki pravic ne sodelujejo neposredno;
 - imetniki pravic ne prejmejo zneska, ki so ga dejansko plačali uporabniki, ampak od organizacije za kolektivno upravljanje pravic prejmejo določen znesek na podlagi razdelitve v skladu z merilom sorazmernosti in po odštetju provizije.
- 18 V teh okoliščinah se zastavlja vprašanje, ali obstaja pravno razmerje, v katerem se opravljajo medsebojne storitve med imetniki pravic in določenim uporabnikom, denarni zneski, ki jih nazadnje prejmejo imetniki od organizacije za kolektivno upravljanje pravic, pa so dejansko plačilo določene storitve.
 - 19 Če bi se štelo, da obstaja tako pravno razmerje, se predlaga, naj se ugotovi, ali bi v obravnavani zadevi lahko šlo za odstop premoženja v pravicah, tudi ob upoštevanju določb člena 56(1)(a) Direktive 2006/112, ki vključuje „prenos in odstop avtorskih pravic“ v okviru opravljanja storitev.
 - 20 **Drugo vprašanje** je močno odvisno od prvega vprašanja in je treba nanj odgovoriti samo v primeru pritrdilnega odgovora na prvo vprašanje.
 - 21 Predložitveno sodišče v bistvu prosi za pojasnilo, ali so organizacije za kolektivno upravljanje davčni zavezanci v smislu člena 28 Direktive 2006/112, ko od organizatorjev predstav prejmejo plačilo za pravico do priobčitve glasbenih del javnosti.
 - 22 Vprašanje je v obravnavani zadevi pomembno, ker je treba ugotoviti, ali mora v primeru, da so zahteve pritožnice utemeljene, nasprotna stranka plačati DDV, izračunan na znesek, ki ji je bil naložen za plačilo. Z drugimi besedami, prosi se za pojasnilo, ali je organizacija za kolektivno upravljanje pravic v obravnavani zadevi udeležena v opravljanju storitev, tako da se za namen DDV šteje, da je prejela in sama opravila obravnavano storitev.
 - 23 Dvom glede razlage, na podlagi katerega je bilo zastavljeno to vprašanje, izhaja iz dejanskega načina, kako je pritožnica v obravnavani zadevi kot organizacija za kolektivno upravljanje pravic udeležena v pravnem razmerju, ki predpostavlja vzajemne storitve med imetniki pravic in določenim uporabnikom.
 - 24 Kot izhaja iz sodne prakse Sodišča Evropske unije glede razlage člena 28 Direktive 2006/112, ta določba ustvarja pravno fikcijo, da sta identični storitvi opravljeni zaporedno. V skladu s to fikcijo se za zavezanca, ki posreduje pri opravljanju storitev (prejemnik), šteje, da je najprej prejel zadevne storitve od subjekta, za račun katerega deluje (komitent), nato pa te storitve sam opravil za stranko. Iz tega izhaja, da sta glede pravne vezi med komitentom in prejemnikom njuni vlogi ponudnika storitev in plačnika fiktivno zamenjani za namene DDV.

- 25 V obravnavani zadevi po mnenju predložitvenega sodišča ni jasno, ali je mogoče šteti, da obstajata dve zaporedno opravljene identični storitvi, zlasti zato, ker v primeru obveznega kolektivnega upravljanja pravic organizacija za kolektivno upravljanje pravic zastopa tudi imetnike pravic, ki je niso pooblastili. Po drugi strani pa je sporno, da je organizacija za kolektivno upravljanje pravic samo prejemnik v vlogi, predvideni v členu 28 Direktive, glede na obveznosti, ki so ji pri opravljanju kolektivnega upravljanja naložene po zakonu.
- 26 Predložitveno sodišče meni, da bi bilo treba, ko bo pojasnjen status organizacij za kolektivno upravljanje z vidika člena 28 Direktive 2006/112 in po potrebi obveznost izdajanja računov z vključenim DDV organizatorjem prireditev, pojasniti tudi, ali morajo avtorji in drugi imetniki avtorskih pravic na glasbenih delih za prejem plačila tudi sami izdati račune z vključenim DDV organizacijam za kolektivno upravljanje.